

30 ԲԱՐՈՒ

ՄԷՃՄՈՒՆԻ ԱՆՊԱՐ

30 ԲԱՐՈՒ

DIRECTION DU JOURNAL

MEDJMOUA-I-AHBAE

65, Grand'ruo de Péra, Taksim, 65

ԱՊՐԻԼԻ ԶԻՆՈՒՆԻՆԻ ՍԵՂՆԻԿԻ ԵՄԵՐՈՒՄ
Իսթանբուլ իշխն Լուսն 60 35
Թուրքիա իշխն 85 45
Մեծալիթի Եճեմալիթի իշխն Ֆրանկ 20 10

ԶԱՐԴԱՆԻՆԻ ՓԵ ԶԱՌՄԱՆ ԻՐԱՎԱԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԿԻՆԵԼԵՐԻ ՆԵՐՈՒՆՈՒՐ
Իսթանբուլ իշխն Թուրքիա իշխն 20 10

مجموعه اخبار

بكاوغلى قسيم جادهسى ورمو ٦٥

ԽՈՐՀՐԴԱՆՈՐ ԵՐԿՈՒՆԲԸ ԱԿԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ Կ-ՊԱՏՐԻԱՐԲԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿԸ

Վճռական ժամը հնչած էր Հայ-կաթո-
լիկ երեսփոխանաց համար. երէկ, կէս-
օրէն յետոյ, կաթողիկոսարանի սրահին
մէջ մեծ ժողովուրդներ կը տիրէր. հոն
փութացած էին կատարեալ պարտաճանա-
չութեամբ ամբողջ երեսփոխաններն և
կրօնական ժողովոյ անդամք. հոն էր կար-
ծէք ամբողջ Հայաստանի բնակիչներն,
հոն սեւերած էին մտքերը, այն ամենուն
որոնք կը հետաքրքրուէին ըլլալիք մեծ
գործին հետեւութեամբ, պարզ ձեւակեր-
պութիւն մը չէր որ պիտի կատարուէր,
այլ զբաղանդալից ազգի մը ճակատագիրը
վարելու կարող տալու նախաձեռնող
անձը գտնելու:

Ամէն ինչ խորհրդաւոր էր, և միջա-
կայրը աւելի լուրջ հանգամանք կ'առնուր
կըր իրարու ետեւէ ներս կը մտնէին ընտ-
րողք լուրջ գործ մ'ընելու գիտակցու-
թեամբ և զգացմամբ. Սովորական ժողով-
ներէն տարբեր տպաւորութեան մը կ'են-
թարկէր հոն եղողը, փոխադարձաբար
նայուածով արտի զգացումները կարգա-
լով, Այսպէս երբեմն դէպքերը մեծ հան-
գամանք և շփոթութիւն կ'առնան և
պատմական կը դառնան: Այդ արտակարգ
վիճակը ազգած կը թուէր նոյն իսկ Սա-
գաթիւն Յովհաննէս փառալի վրայ, որուն
բազմամուտ միտքը թէ՛ն միշտ կայսառ-
ական տարիքի բեռնա տակ ընկնուած
մարմինն ալ երկատարեալ անհետով մը
եղկարացած էր, և որուն ներկայութիւնը
պատկառելի ազդեցութիւն մը գործած էր
ներկայներու վրայ:

Ամէն ինչ կատարեալ էր և ժողովը բաց-
ուեցաւ. Գիտանք գերազանց ճիշդով ամեն
ինչ պատաստած էր, որով դիւանական
գործողութիւնները կատարուեցան շուտով,
և այս երաշխաւորութիւն մ'էր արդիւնքին
յաջողութեան: Ժողովական արձանագրու-
թիւնները վաւերացուեցան, կարծ վիճա-
բանութիւն մը տեղի ունեցաւ Առաքելա-
կան նուիրակին գաղով յանձնաժողովոյ
տուած տեղեկագրութեան նկատմամբ զոր
Դիւանը խնայարած էր, և սակայն այն
ալ վաւերացուեցաւ հակառակ փոքրիկ
ընդդիմութեան մը:

Յետոյ սկսան խառն ժողովոյ որոշողու-
թեան ձգուած ընտրութեան նախապատ-
րաստական ինչ ինչ մանրամասնութիւն-
ներ՝ զորոնք առաջարկած էր Գեոր. Պա-
տեհասեան Վ. և վիճաբանութեան ըն-
թացքէն յայտնի եղաւ թէ խիստ կարեւո-
րութիւն ունէին:

Նախ թէ Երեսփոխանաց կողմանէ հըն-
գանուն ընտրելուց ցանկը Սինդոքսի
մատուցուելէ յետոյ՝ անմիջապէս ընտրու-
թիւն պիտի կատարէ՝ Սինդոքսի թէ ժա-
նանակամիջոց մը պիտի օճենայ, և որոշ-
ուեցաւ որ առաջ պարագայ ժամանակ ան-
ցնելու Սինդոքսը պիտի գումարի ընդ
փոքր ընտրութիւնը կատարելու:

Երկրորդ թէ Սինդոքսը իր ընտրու-
թեան առաջին արդիւնքը պիտի ծանուցանէ
ժողովոյ թէ գաղտնի պիտի պահէ, Հարցը

չափ կենսական էր իւրաքանչիւրի համար.
վասն զի ամեն մտքերու և արարու մէջ
իրերանման բաներ մը կ'աջնէին՝ որոնք
սակայն դժգոհութեամբ վրայ կը կարգացուէին,
փոխադարձ ակարկներով կը հասկցուէին.
և արտի պոռուցումէ բխած անորոշ բա-
նութեամբ ակ կը գոչակուէին:

Ժողովը ժամ մը առաջ կը փոխադրէր
գիտնալ իր այսքան տքնութեանց արդիւն-
քը, Ժողովը զեւան փափաքած և անոր Հայրը
ըլլալիք անձը տեսնել, և եթէ դժբաղ-
դաբարնա բացակայ է՝ գտնէ անոր անունը
լսէ, Ար. Տեղապահ Գերապայծառը ան-
գիտակից ժողովընդուն այդ ներքին տես-
զգացումին, զայն ժամանակ ի վեր տան.
Զող նպատակին, անոր յաճախ տեսած է.
բազմերուն, ուստի այդ միտքարութիւնը
վայրկեան մը զլաւալ կ'ուզէր, զայն ճն-
շում սեպելով Սինդոքսին վրայ. այսպէս
կեր զգացումները տարբեր ըլլան՝ մտքերը
և խօսքերը դիւրաւ չէին հասկցուիր. ի վեր
Գարուշեան, Սինդոքսին էֆէնտիները կը
փորձէին օրինական փաստերով ժողովոյն այս
իրական անձկութիւնը զուցանելու միջոցը
գտնել, առարկելով որ ժողովը ընտրելի
կ'ընտրէ, ինչպէս իրաւունք չ'ունենայ գիտ-
նալ թէ ընտրելիներէ մ'ընէր Սինդոքսին
ալ միանգամայն անմիջական ընտրելին
եղած է. երբ մանաւանդ խօսքեր մը կը
թռնէին մէջեւ թէ զգացումներու և հա-
մոզումներու համարաշխուրթին կայ Սին-
դոքսի և Երեսփոխանական ժողովոյ մէջ,
Տեղապահ Գերապայծառը դարձեալ իր
տեսակետով կ'առարկէր որ Սինդոքսին
ընտրութեան արդիւնքը ընտրելին հա-
ւանութեան յետոյ կրնայ հրատարակուի-
րաց, Գերապայծառ Տէր, կ'առաջարկէին
անձկութեամբ Հայրապետին երեսփոխա-
ններ, որդիական բռնու սիրոյ երկնայա-
թեամբ մը մի գուցէ իրենց բաղձացեալ
և ընտրեալ Հայրը մերժէ գիրենք որդի
ճանչնալ. միթէ հրաժարելու արտադրու-
թիւն կայ, ըսել ուզելով թէ իրենք այդ
պարագային պիտի գիտնան իրենց սիրոյ
յարգանաց հաւաստիքներով զայն համո-
զել. այսպէս արտի սիրտ ճաքայ կայ,
եղկարական հոսանք կայ...

Վարկեան մը զիրար չհասկնալու միջ-
նորոտ մը գոյացաւ, սեւ ամպ մը մէջտե-
ղէն կ'անցնէր, այդ իրարանցումի և միու-
թեան մէջ քիչ մնաց ժողովը ցրուէր իս-
պառ չգումարուելու համար գուցէ, որով-
հետեւ ոչ ոք պիտի չուզէր իրեն փնտռած
այդ դիրքին գերազանցապէս արժանի ու-
ղիկ առաջնորդէն զատ ուրիշ մէկը տես-
նել, և յուզուի Սաղաք Յովհաննէս փա-
ռան, ժողովին արտադրութեան հոգին
կ'զգայ, և օրինական նրբութեամբ բաւեր
մը կ'արտասանէ. «Գերապայծառ Տէր,
ժողովս կ'ըմբռնէ իր Սինդոքսին իրաւուն-
քը, զայն յարգել կ'ուզէ, այն նախնաց
նուիրական աւանդութիւնն է զոր բռնա-
բարեւ չուզէր. իբր կաթողիկոս-Պատրիարք
զատած և ընդունուած անձը ծանու-
ցանել, հրատարակել իբրեւ այդ անփոխա-
րժանաւոր անձը և ոչ հոչակել իբրեւ
կ-Պատրիարք»:

Սաղաք փառ, շատ մեղմ, քաղցր և
արտաբաւ ձեւով արտասանած էր այդ օրի-

նական բաւերը «հրատարակել և ոչ հոչա-
կել», մաքեաւ մէջ լոյս մը շողաց. գորդ-
եան հանդիպելու լուծուած էր այդ բաւերով,
և Տեղապահ Գերապայծառը անպաշտօն
կերպով կարելի ըլլալը ըսելու արտադր-
ութեան մէջ էր. այս առիթէն օգտուե-
լով Գեոր. Արիկեան Յովհաննէս Վ. զգա-
ցուց թէ, արտադր կարգի պարագայնե-
րու մէջ կը գտնուինք, որու առջեւ տեղի
կուտան օրինաց խառնութիւնները, որուն
դէպքերը կան եղկեցական պատմութեան
մէջ, ուստի այս տեսակետով պէտք է
քիչ մը աւելի դիւրող ըլլալ, և օրինական
ձեւակերպութեան խառնութիւնները զանց
ընել, Արդէն դուռը բացուած էր, Տեղապահ
Գերապայծառը որ անշուշտ կ-Պատրիար-
քի ընտրութեան նուիրականութիւնը ըմ-
բռնել տալ կ'ուզէր, ապահով եղաւ որ
անոր դպչիկ ուղիով չկայ խորհրդաւոր տա-
պանակին մերձեցում և չպիտի չուզուիր, հա-
ւանեցաւ և խօսք տուաւ ժողովոյ Ատե-
նապետին ձեռքով հասկցնել թէ, ո՞վ է ըն-
տրելու ժողովընդուն այս յայտարարու-
թեան մէջ կարգաց միանգամայն իրեն
գոչակած Հայրապետին ընտրութեան
ստուգութիւնը:

Փոխորդը անցաւ, բայց իւր ձգած տը-
պաւորութիւնը մնաց. Վարսմում մը, եր-
կիւղ մը կը տանջէր մտքերը. հարցումներ,
տարակոյտներ իրարու կը յարկուէին: Ա-
տենապետ էֆ., զեկը ձեռքը չընդհալե-
ցուեցաւ, արթնութեամբ կը վարէր և կը
յառաջանար խառնութեան հետեւողի և ժա-
նաւը զարմուռէ զգուշանալով Հարկ չէլ
արդեօք կ'ընէր մէկը, որ մենք ալ ընտ-
րելուց հնչանուն ցանկը Սինդոքսին չառած
նախ ընտրելուց հաւանութիւնը առնուէր:
Արդեօք Եպիսկոպոսներէն հրաժարուլ կայ,
հարկ է որ այժմէն գիտնանք, կ'ընէր ու-
րիշ մը, ևն, ևն, ասոնք նպատակաւոր
վարսմումներ էին, անպատահութեան հե-
տեւանքներ, որոնք կը ծագէին մտքերու
մէջ, աւելի ապահովութիւն ստանալու և
անորոշ պատասխաններով չէին գոչանար:
Կարուէ և արագ կերպով ըսուեցաւ թէ,
ոչ ոք ընտրելութեան հրաժարած է, ա-
մենք ալ ընտրելի են:

Երրորդ կէտը արդէն կիսով չափ լու-
ծուած էր թէ՛ եթէ հնչանուն ցանկէն մին
հրաժարի, ժողովը պիտի գիտնայ այդ
հրաժարականը և մնացած չորսին վրայ
ընտրութիւն տեղի ըլլայ թէ հնչանուն
ցանկը պէտք է ամբողջացնել, Այս խն-
դիրը Սինդոքսին կը վերաբերէր, որ՝ օր-
նաց արտադրութիւնը պիտի գործադրէ,
Բայց միտքերը միեւնոյն սեւեռուով կը
յառնէ իրենց բացակայ եղող զաղափա-
րականին վրայ. անոր ընտրելութիւնը որ-
քան երաշխաւորուած էր, սակայն միւս
կողմանէ կ'արձանանար երկրորդ ոչ նուազ
չանկեան հարցը. եթէ նա հրաժարի որ և
իցէ պատճառաւ, ժողովընդուն ժամանակ
պիտի չունենայ գիտնալու անոր մերժու-
մին պատճառը, միջամտելու, արտադրե-
լու համար զինքը՝ ետ առնելու իր հրա-
ժարականը: Տեղապահ Գերապայծառը
միշտ Սինդոքսական գործերու խառնուե-
լու արգելքը բնաբան առած՝ կը փաստէ
թէ ժողովընդուն իրեն այս կարգի գիտնա-
նելու ցայժմ ըրած ըլլալու էր, ժող-
վրդեան դերը կը լինայ այսօր հնչանուն
ցանկը տալէ յետոյ, միայն այդ հինգէն
մէջ կ-Պատրիարք պիտի տեսնէ, բայց այդ
հինգէն մէկը ընտրելու համար ինչ կ'անցնի
կը դառնայ, ինչ դէպքեր տեղի կ'ունենան,
ինչ ձեւակերպութիւններ կը կատարուին
ժողովընդուն գաղտնիք պիտի մնայ:

Բայց, Գերապայծառ Տէր, իրաւացի
կերպով կը պատճառաբանէ Յովհաննէս էֆ.
Գարուշեան, շատ կարելի է նպատակա-
ւոր հնչանուն ցանկ մը ելլէ ընտրութեան
արդիւնքը:

Վերջապէս թեր ու դժմ վիճաբանու-
թիւններէ վերջը, երբ դժուարութիւնները
հարթուած էին, ընտրութեան սկսան,
Ամբողջ ժողովընդուն մէջ միակ անձ
մը, պզտիկ միտք մը, կայր աչք մը կար
որ չէր տեսած արժանաւոր անձը:

38 ժողովընդուն տուաւ ընտրեալ
կուսեան երկու երրորդ մեծամասնու-
թիւնը շահեցան:

Ար. Պողոս Եպ. Թերզեան 57 քուէ
Ար. Ստեփան Եպ. Իսրայէլեան 46 »

Երկրորդ փուլակուրիւն

Ար. Միքայէլ Եպ. Խաչատուրեան 44 քուէ
» Օդոսարիտոս Արք. Սալգեան 43 »
» Յուսիկ Արք. Կիւրեան 42 »

Այս հինգը կը կազմէն ընտրելու
ցանկը՝ որոնցմէ Մին... պիտի ընտրուի
կ-Պատրիարք:

Մնացեալ Ար. Արք և Եպիսկոպոսնե-
րուն չանած քուէներն են.

Ա. փուլակուրիւն

Արքիարեան Արք 23 քուէ Եպ. Արք. 8
Ճամճեան Եպ. 18 Գոյունեան Եպ. 6
Քէլէճեան Արք. 17 Սիւլեյման » 3
Հապարոսեան Եպ. 13 Գոյունեան » 1
Չէլէպեան » 12 Մուստաֆան » 1

Բ. փուլակուրիւն

Արքիարեան Արք. 16 Չէլէպեան Եպ. 2
Քէլէճեան » 8 Գոյունեան » 2
Ճամճեան Եպ. 8 Հապարոսեան » 1
Ռուպեան Արք. 4

Իւր գործը աւարտել և դերը կատա-
րեց ժողովը. ուրախութեան կայծ մը կար
իւրաքանչիւրի քաղաքի մէջ երբ ժողովա-
սրահէն կը մէկնէին, վստահ ըլլալով որ
Ար. Եպիսկոպոսները ի չկատի առնելով
ժողովընդուն փափաքը և օգուտը, նուի-
րապետութեան փառքն ու յառաջիկան
թիւնը, պիտի ընտրեն արժանաւորագոյն
անձը, որ չպիտի հրաժարի ժողովընդուն
այսքան հաւ մանչն առնելու, որ իբրեւ
Հովիւ քաջ Հօտին գլուխը պիտի անցնի,
որ իւր անձը պիտի զննէ ժողովընդուն վրայ,
որոնք իրենց ամբողջ բարեացակամու-
թիւնը, գործունէութիւնը պիտի կեդրո-
նացնեն անոր շուրջ «Մի հոտ մի Հովիւ»
ըլլալու պայմանաւ և կայ անձը պիտի
կոչուի... Պետրոս Ժ. Կաթողիկոս-
Պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՐԵՎԻԿԱ

ՍՕՆ ՍԱԱԹ

Պու կիւն ստաթ Դաւ, Սինդոքսի հէյէթի
Ս: Աստուածածին Աթոռանիստ քիլիսէ-
օրնտէ պիլ ինթիմա, ստաթ Զա գաւար
ինթիմապ մուսուլմանիլ ինթիմա ինթիմա,
վէ ալուղընդ մալիմաթը մէլաուզէլէ
կէօրէ, ուսուսթիլէլ պէլլէտիլի կի-
պի, ինթիմաթը արա ինթիմա ՍԱՍԱՍԻՆ
ԵՄԱՍԱՍԻՆ ԱՐԶԱՍԱՍԻՆ ՊՕՂՈՍ ԵՊՍ.
ԹԵՐԱՅԵԱՆ Կիլիկիա կ-Բաթրիկիլիկէն
ինթիմապ օլընմըլ արը:

Անձաք, միւշարիլէյին գապուլ ինթի
քէնտիլիտէն ալընմաուղըն, ինթիմա ի-
լանը քէնթիլէլ օլընմաուղընտան, վուգուլ
ինթիմապ պա ինթիմապ Ատու
նայա պիլիլիլիլիլի տիլ, Ալընմաթը ձե-
վապ, քիլալէլէլ կէօրէ ինթիմա օլա-
նալընտան պու ձեվապը պիլ քաջ կիւնտէն
վիլուտ ինթիմա ինթիմա տիլ, — ձեվապը
կէօսթէրիլիլ ֆէլլէլաւէ մուհապիլ
վէ ինթիմաթը գաղընտան, միւշարիլէյ-
ին ձեվապը մուսուլմանիլ վէլլէլէլ քա-
վիլէն մէլաուլ տըր, Աւուսթ Սինդոքսի
ինթիմա, ձեվապը արդընը սամիլիլիլիլ
քէնտիլ արդընընտան տալիլ ինթիմա ինթիմա
Ար. Թերզեան Պողոս Եպիսկոպոսը կ-
Բաթրիկիլիկէն ինթիմապ ինթիմա տե-
լանը միլլէլիլիլ նամընտ պէլիլիլ ին-
թիմաթը ինթիմա, Պու վէլիլիլ հա-
սէն միւշարիլէյին օլաւ ձեվապը
տա ինթիմա ինթիմա:

Եւ օլուպ, պաւերն էմրինէ մաւրապի
 իտէն էնալի իւլէրինէ առաքորի նաւան
 թաւաքընտան սիւան իսթիմալ իտիպի

[illegible]

